

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Eduskunnan hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

VIITE HE 47/2021 vp

ASIA **Kirjallinen asiantuntijalausunto liittyen hallituksen esitykseen: HE 47/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi**

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa asiakohdassa mainitusta hallituksen esityksestä.

Pyydettyinä lausuntonaan opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa seuraavaa.

Hallituksen esityksessä laiksi alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta on perusteltua, että esitettyjen lakiluonnosten rakennetta on pyritty selkeyttämään. Samoin on perusteltua, että nykyinen alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmä toimijoinen säilyisi lähtökohtaisesti entisenään sekä se, että ehdotetut muutokset perustuvat toimintaympäristön muutoksiin sekä Euroopan unionin ja kansallisiin tavoitteisiin.

Hallituksen esityksessä keskeisenä uutena ehdotuksena on alueiden kehittämisessä ja alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanossa Alueiden kehittämisen keskustelut (27§). Koska kyseessä on uusi yhteistyömenettely, olisi tärkeää selventää keskustelujen merkitys koko aluekehittämisjärjestelmässä ml. hallituksen esityksen pohjalta annettavat asetukset. Keskusteluissa pyritään valtion, maakuntien ja kuntien yhteisen näkemyksen muodostamiseen alueiden kehittämisen tavoitteista, toimeenpanosta ja toimintaedellytyksiä alueiden kehittämisen suunnittelua ja toimeenpanoa varten. Hallituksen esityksessä jää epäselväksi, miten tämä yhteinen näkemys määritellään. Myös ylimaakunnallisuutta on tarkasteltava enemmän. Mikäli aluekehittämis keskustelut käytäisiin yhden maakunnan liiton johdolla, miten käsiteltäisiin useamman kuin yhden maakunnan yhteistyötä lisäävät tavoitteet ja pyrkimys siihen, edellyttää täsmentämistä.

Yksityiskohtaisesti opetus- ja kulttuuriministeriö toteaa jo hallituksen esityksen lausuntovaiheen lausunnon mukaisesti seuraavaa.

Toimeenpanolain pykälässä 16 opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että tässä tulisi todeta rahoituslain pykälässä 16 todettu työ- ja elinkeinoministeriön tehtävä myöntää tukea *alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen osoitetusta määrärahasta*. Perusteluissa toimeenpanolain 10 §:ssä ja rahoituslain 16 §:ssä asia todetaan eri sisällöin ja painotuksin, vaikka kyse on saman rahoituksen myöntämisestä. Kyseinen tehtävä ja rahoituksen myöntämisen perusteet tulisi avata aluekehittämisen lainsäädännössä yksiselitteisesti.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että pykälän 16 *Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman seurantakomitea* jälkeen olisi lisättävä voimassa olevan lainsäädännön mukainen pykälä seurantakomitean sihteeristöstä. Ei ole riittävää säätelyä, että sihteeristöstä todettaisiin voitavan säätää vain asetuksessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää huomiota, että toimeenpanolain ohjelmatyö- ja yhteistyömenettelyissä (luku 3) jää epäselväksi valtioneuvoston hyväksymän aluekehittämispäätöksen ohjaava merkitys maakuntasuunnittelussa ja -ohjelmatyössä sekä aluekehittämisen keskusteluissa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että pykälissä 24 ja 27 todettuja aluekehittämisen menettelyjä selkeytetään, etteivät pykälät tai niiden perustelut ole ristiriitaisia. Myös *alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukemiseen osoitetun määrärahan* rooli ao. pykälissä tarvitsisi selkeytystä osana aluekehittämisen yhteistyön vahvistamista.

Rahoituslain osalta opetus- ja kulttuuriministeriö kiinnittää erityisesti huomiota pykälään 10 *Maakunnan liiton harkintavalta eräissä tapauksissa*. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää täsmentämistä, että ennen 10 §:n tuen myöntämistä maakunnan liiton on aina pyydettävä lausunto opetus- ja kulttuuriministeriöltä hankkeista, jotka koskevat korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen aloittamista tai korkeakouluverkon muutoksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö esittää 12 pykälässä todettua lausuntomenettelyä maakunnan liittojen lisäksi myös välittävinä eliminä toimiville elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille. Lausuntomenettelyn tarkoitus on varmistaa sujuva ja päällekkäisyyksiä välttävä kehittämistyö, joka tukee kansallisia linjauksia. Ministeriö kiinnittää huomiota, että aluekehittämisen lainsäädännössä ko. lausuntomenettely olisi tärkeää saada yhtenäistettyä sekä maakunnan liittojen ja ELY-keskusten välinen yhteistyö ko. lausuntomenettelyssä selkeytettyä osana aluekehittämisen yhteistyötä.

Kansliapäällikkö

Anita Lehikoinen

Neuvotteleva virkamies

Merja Niemi